

Nové příležitosti na globálních trzích: případ Ruské federace

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Václav Lídí
Odbor zahraničně ekonomických politik I
МРО ČR
Минпромторг Чешской Республики

Hlavní témata příspěvku

- ➔ Historický vývoj česko-ruských obchodních vztahů
- ➔ Rozvoj proexportních nástrojů v ruské relaci
- ➔ Úspěšné případy
- ➔ Aktuální stav vzájemného obchodu
- ➔ Západní sankce
- ➔ Eurasijská integrace
- ➔ Přehled aktivit MPO v roce 2017 a hlavní trendy vývoje

Společná existence v rámci RVHP do roku 1989

- ➔ Východní blok – postavení ekonomického a politického satelitu
- ➔ RVHP, Varšavská smlouva
- ➔ 64 % vývozu do SSSR v roce 1984
- ➔ podniky zahraničního obchodu (PZO)
- ➔ neexistence tržního prostřední
- ➔ výrobci bez přímých kontaktů na zákazníky v zahraničí
- ➔ Ministerstvo zahraničního obchodu ➔ 1992 MPO

Období ztráty pozic na ruském trhu (1989 – 2000)

- ➔ ztráta trhů v zemích bývalého SSSR a rozvojových zemích
- ➔ náročné přesměrování vývozu západním směrem
- ➔ navázání preferenčních vztahů se zeměmi EHS (1992)
- ➔ přesvědčení, že budování tržních vazeb není v kompetenci státu
- ➔ cílené oslabení ingerence státu v oblasti ZO

- ➔ celkový objem a podíl vývozu klesal - 4 % (1993) ➔ 2 % (2000)
- ➔ měnová krize v ČR (1997) + státní bankrot v RF (1998)

Období ztráty pozic na ruském trhu (1989 – 2000)

- ➔ EGAP (1992) + ČEB (1995) + ČMZRB (1992)
- ➔ první ucelená vládní koncepce ekonomické diplomacie (1997)
- ➔ CzechTrade
- ➔ programové prohlášení vlády Miloše Zemana (1998)
- ➔ Koncepce zahraniční politiky (1998) – ekonomická diplomacie jako jedna z šesti klíčových oblastí zahraniční politiky

- ➔ Dohoda o podpoře a ochraně investic (1994)
- ➔ Dohoda o zamezení dvojímu zdanění (1997)

Období návratu na ruský trh (2000 – 2009)

- ➔ (2004 až 2008) zčtyřnásobení objemu českého vývozu
- ➔ (2004 až 2008) ztrojnásobení objemu ruského dovozu
- ➔ významně se začal angažoval stát (ZÚ, CT)
- ➔ státní podpora účasti na veletrzích a výstavách v Rusku
- ➔ Komora pro hospodářské styky se SNS
- ➔ Byznys den RF, Byznys den EEU, INNOPROM

- ➔ Strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů ČR v RF
- ➔ Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (2005)

Mezivládní komise s RF

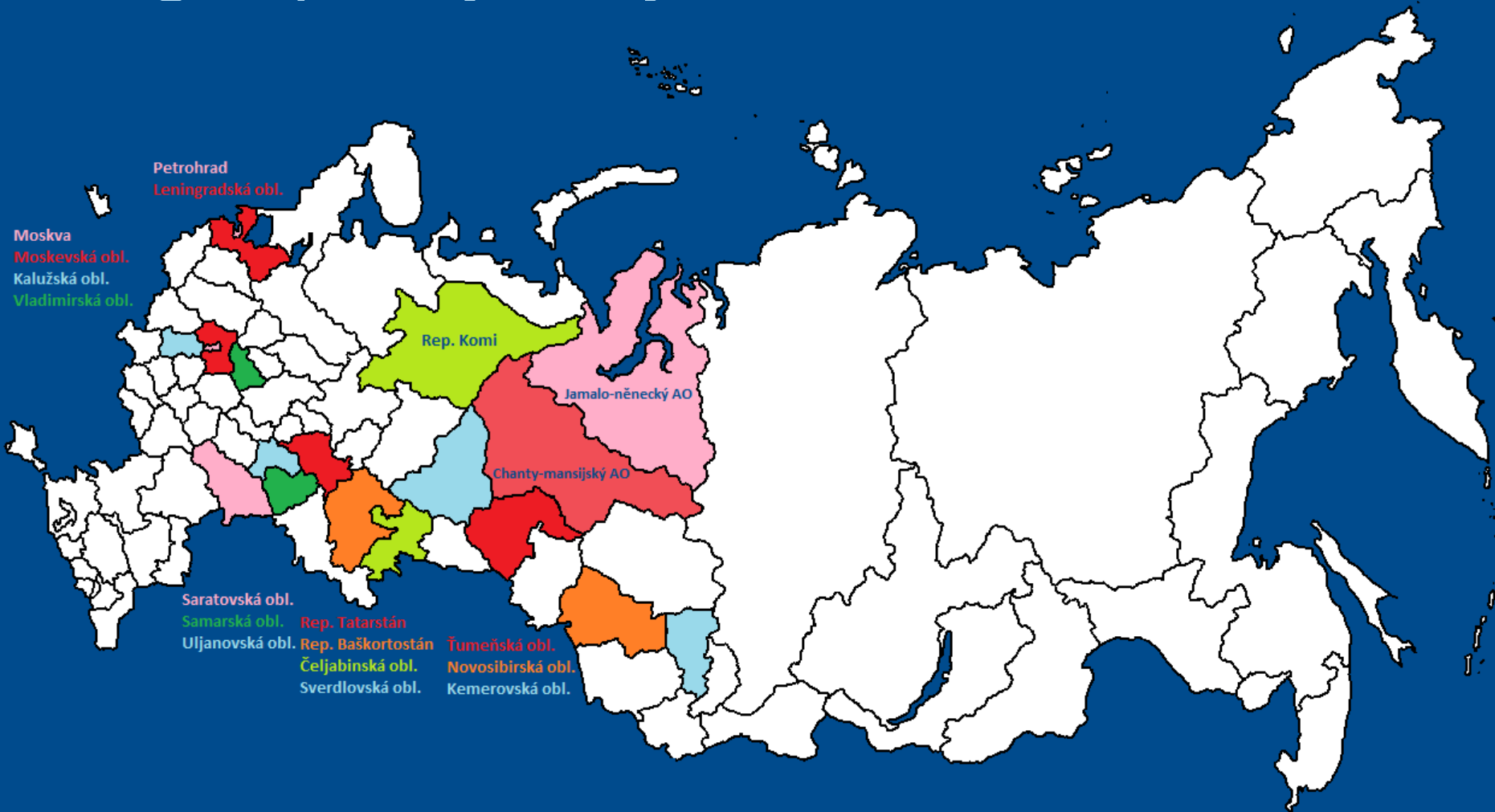
- ➔ CZ předseda MIN
- ➔ RU předseda vicepremiér – MMR – MPO
- ➔ plénium a pracovní skupiny (sektorové a regionální)
- ➔ roční periodičita
- ➔ *sektorové*: PS pro ekonomickou spolupráci a investice (MF), PS pro vědeckotechnickou a inovační spolupráci (MŠMT), PS pro spolupráci v zemědělství (MZe), PS pro vojensko-technickou spolupráci (MO), PS pro spolupráci v oblasti průmyslu (MPO), PS pro spolupráci v oblasti jaderné energetiky (MPO), PS pro spolupráci v oblasti energetiky (MPO), KPS pro otázky spolupráce mezi MER RF a MPO ČR (MPO), Podskupina pro standardizaci, metrologii a posuzování shody (ÚNMZ)

Spolupráce na federální úrovni

Regiony s nejčastější frekvencí našich aktivit

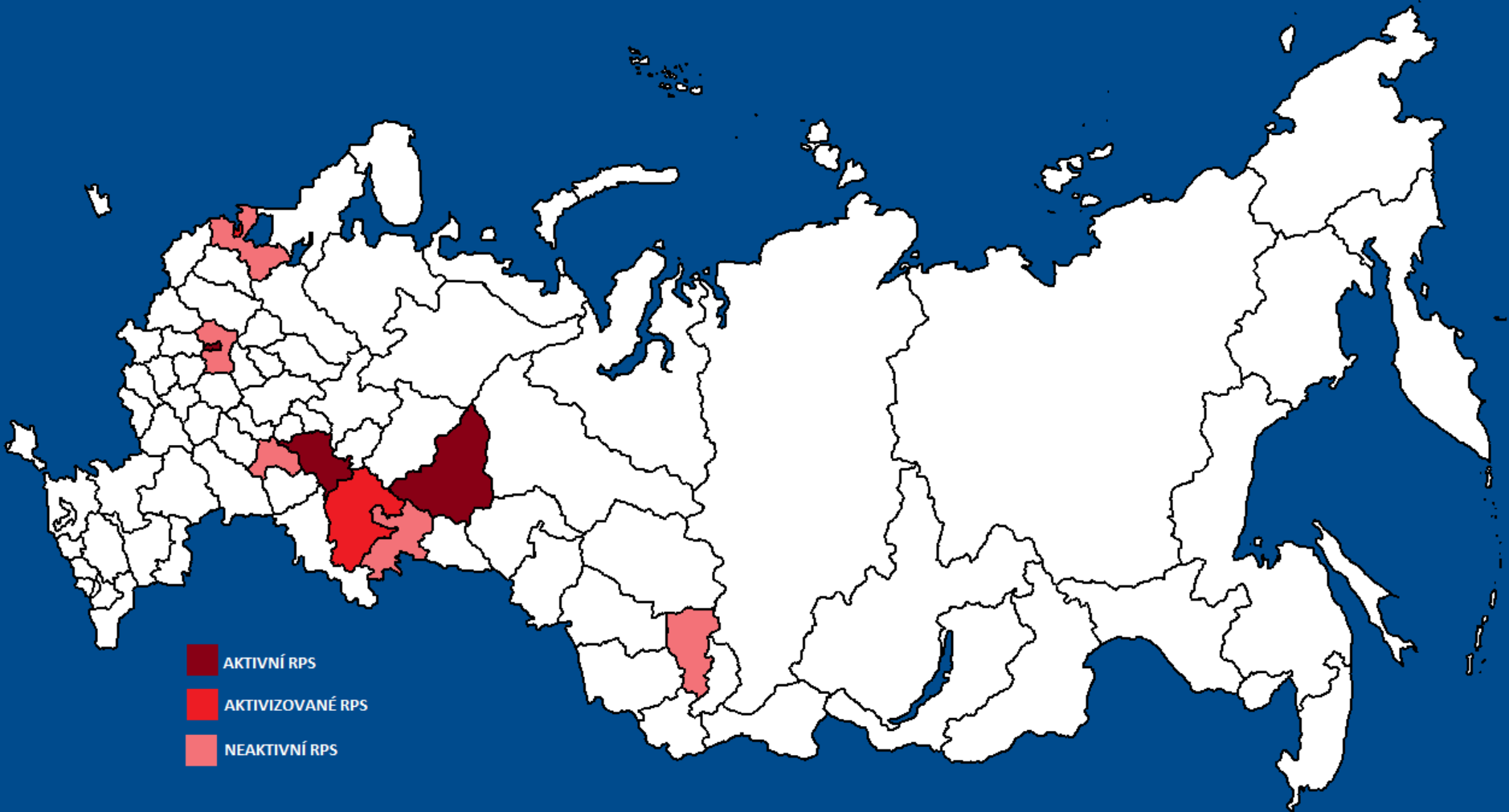
Václav LídI

v předložce) Odbor zahraničně ekonomických politik I

MPO ČR

Минпромторг Чешской Республики

Regionální pracovní skupiny

Meziregionální spolupráce krajů ČR

KRAJ	REGION	VZNIK	POSLEDNÍ AKTIVITA
Hlavní město Praha	Sankt Petěrburg	1991	2014
	Moskva	2000	2014
Jihočeský	Sverdlovská obl.	2013	7_2016
Jihomoravský	Chanty-Mansijský AO	2008	11_2016
	Leningradská obl.	2003	1_2016
	Nižegorodská obl.	2001	11_2016
Karlovarský	Rep. Tatarstán	2014	8_2016
	Irkutsk	2010	4_2016
	Moskva	2006	8_2013
Liberecký	Orenburská obl.	2007	10_2013
Moravskoslezský	Vologodská obl.	2005	4_2016
Olomoucký	Kostromská obl.	2004	6_2016
Středočeský	Astrachaňská obl.	2012	2012
	Moskevská obl.	2005	2010
Ústecký	Vladimírská obl.	2011	2_2016
Zlínský	Jaroslavská obl.	2012	11_2016
	Samarská obl.	2003	4_2017

Období návratu na ruský trh (2000 – 2009)

- ➔ cesty prezidenta s podnikatelskou misí (2007 a 2010)
- ➔ aktivizace pracovních skupin s ruskými regiony
- ➔ obnovení meziregionální spolupráce
- ➔ CzechTourism
- ➔ vstup Škoda Auto a PPF na ruský trh

- ➔ Exportní strategie ČR na období 2012-2020
- ➔ prioritní a zájmové země + sektorový přístup

První krize – ekonomická (2009)

- ➔ politické napětí (2008) – Aeroflot, Atomstrojexport, Lukoil
- ➔ světová finanční krize (2009)
- ➔ 2008 – 2009 meziroční propad o 40 %

- ➔ po roce 2010 zlepšení
- ➔ zvýšení aktivity ČEB a EGAP (anticyklická role)
- ➔ oficiální návštěva prezidenta RF D. Medveděva (2011)
- ➔ „Partnerství pro modernizaci“
- ➔ umoření ruského dluhu vůči ČR (2013)

Druhá krize – politická s ekonomickými důsledky (2014)

- ➔ sankce EU (7/2014)
- ➔ protiopatření RF (8/2014)
- ➔ ztráta vývozu ve výši 37,9 mld. CZK při srovnání 2016 a 2014

- ➔ dohoda MPO a MZV o vzájemné podpoře exportu (2014)
- ➔ Jednotná síť + Klientské centrum
- ➔ program zemědělských diplomatů (MZe)
- ➔ Mapa oborových příležitostí

Rozvoj proexportních nástrojů po roce 2017

- ➔ závislost na vývozu do EU 83,6 % (2016)
- ➔ diverzifikace však není vše ➡ posun v hodnotových řetězcích směrem k produkci zboží s vysokou přidanou hodnotou, tedy potřeba zapojit i domácí nástroje
- ➔ tlak na lokalizaci, vývoz sofistikovanějšího zboží a sledování spolupráce s regiony ➡ zvýšit podporu státu, posílit personální zastoupení
- ➔ očekávané zvýšení zájmu o účast na veletrzích a výstavách
- ➔ uspořádání MVK v regionu spojené s akcí pro podnikatele
- ➔ aktivizace nečinných PS s regiony

Úspěšné případy využití proexportních nástrojů

- ➔ Škoda auto a její úspěšná lokalizace v RF
- ➔ úspěšné české firmy, které využily ČOÚ a společných účastí
- ➔ Hestego a.s., TOS Varnsdorf a.s.
- ➔ stovky českých firem, které využily placených zakázek CzechTrade, služeb ZÚ, členství v podnikatelských misích...

Stav vzájemného obchodu s Ruskem

- ➔ Stále 2. nejvýznamnější exportní partner mimo EU a 13. celosvětově.
- ➔ Klíčový trh pro diverzifikaci českého exportu. Export s přidanou hodnotou.
- ➔ Ve 2. pol. 2016 růst exportu o 3 % ve srovnání se stejným obdobím 2015.
- ➔ Za období 1-7 2017 růst českého exportu v porovnání se stejným obdobím 2016 o 14 %. Za stejné období dovoz o 53,2 % a obrat 34,7 %.
- ➔ Lze očekávat růst exportu i v roce 2018.
- ➔ Za rok 2016 prvně v novodobé historii ČR pozitivní saldo 2,4 mld. CZK.

Aktuální stav ruské ekonomiky

- ➔ Od počátku tohoto roku lze sledovat proces zotavování a posilování ruské ekonomiky.
- ➔ Dynamika růstu ruské ekonomiky ve III. čtvrtletí 2017 se mírně snížila na úroveň cca 2 % HDP, jde tedy o mírný pokles oproti II. čtvrtletí. Tehdy růst činil 2,5% DPH, což představovalo největší expanzi ruské ekonomiky za posledních pět let.
- ➔ Nyní se mezinárodní odhady celoročního růstu HDP Ruska pohybují v rozmezí 1,5 – 2,2 %. Inflace v srpnu dosáhla rekordně nízkých hodnot na úrovni 3,3 %.
- ➔ Uvedená bilance tedy není rozhodně špatná a svědčí o tom, že atraktivita ruského trhu se zvyšuje.

Přehled sankcí EU

- ➔ **Cílená opatření proti osobám** – zmrazení vkladů, zákaz udělování víz do EU
- ➔ **Omezující opatření vůči Krymu a Sevastopolu** – celkové omezující opatření (Nařízení Rady EU č.825/2014 z 30.7.2014, platnost prodloužena do 23.6.2018)
- ➔ **Sektorová opatření** – (Nařízení Rady EU č.833/2014 z 31.7.2014, platnost prodloužena do 31.1.2018)

Sektorová opatření

- ➔ **omezení přístupu na finanční a kapitálové trhy** (ruské bankovní subjekty, společnosti obranného průmyslu)
- ➔ **obchod s vojenským materiálem a zbraněmi** (embargo na dovoz i vývoz)
- ➔ **zboží a technologie dvojího užití** (zákaz vývozu pro vojenské užití)
- ➔ **citlivé technologie** (zákaz vývozu výrobků a poskytování služeb spojených s hlubinnými průzkumy a těžbou ropy, arktickým průzkumem a těžbou ropy a břidlicovými projekty)

Protisankce a protekcionismus RF

- ➔ **Zákaz dovozu vybrané zemědělské produkce a druhů potravin z EU výnosem prezidenta RF č.560 z 6.8.2014 – platnost prodloužena do 31.12.2017.**
- ➔ **Podstatná omezení importních dodávek pro oblast veřejných zakázek** (dopravní technika, lehký průmysl, strojírenská produkce, zdravotnická technika a farmaceutická produkce, oblast softwaru).
- ➔ **Nahrazování dovozu** a s tím spojený trend **lokalizace výroby** včetně možnosti uzavírání tzv. speciálních investičních kontraktů.
- ➔ **Tyto procesy sankce nenastartovaly, ale spíše jen akcelerovaly.**

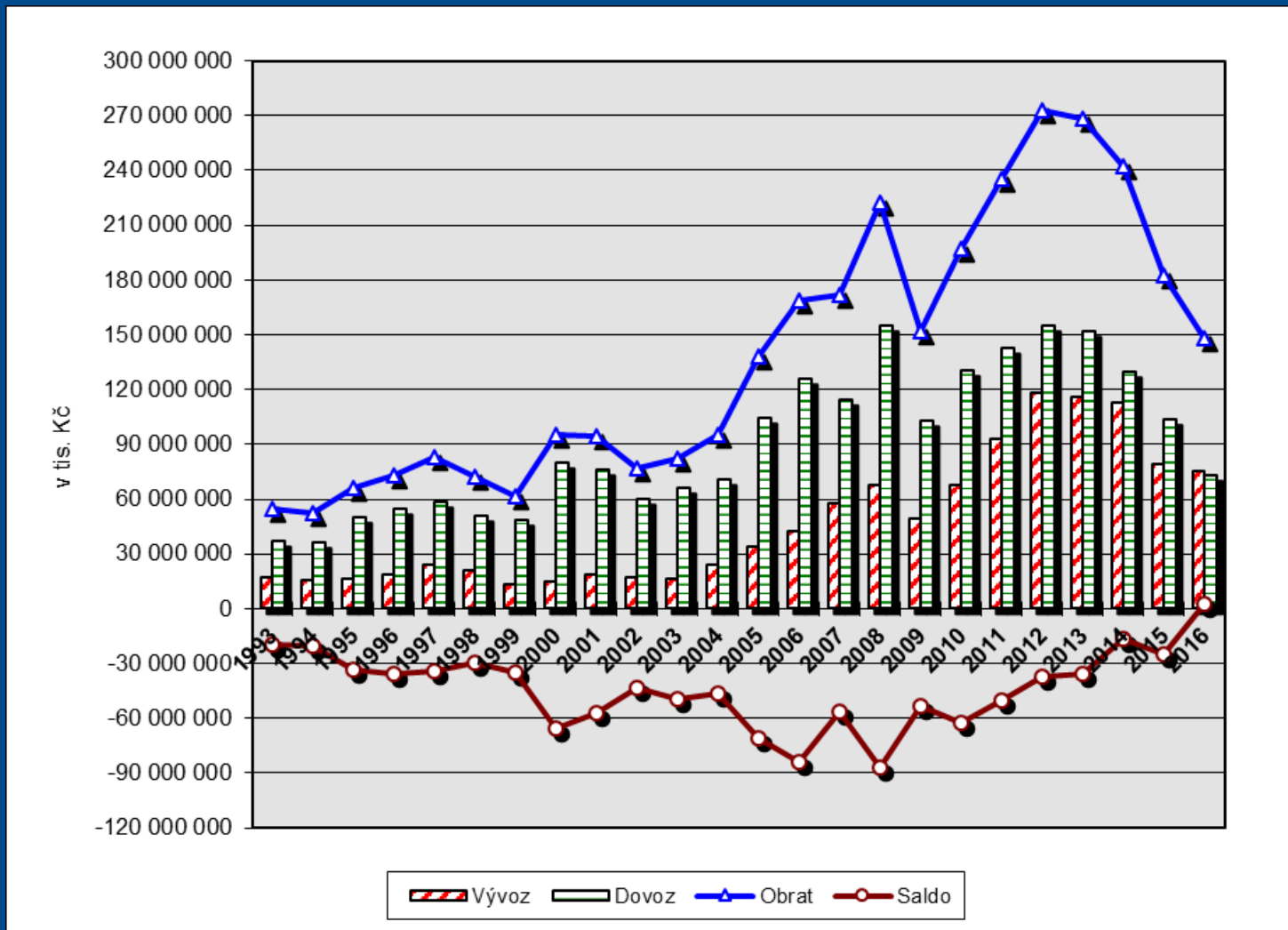

Stav vzájemného obchodu s Ruskem

mld. CZK	2014	2015	2016	2015/2016
vývoz	113	78,3	75,1	-4 %
dovoz	129,5	105,5	72,7	-31 %
obrat	242,5	183,7	147,8	-19,5 %
saldo	-16,5	-27,2	+2,4	

Zdroj: ČSÚ, 2017

Stav vzájemného obchodu s Ruskem

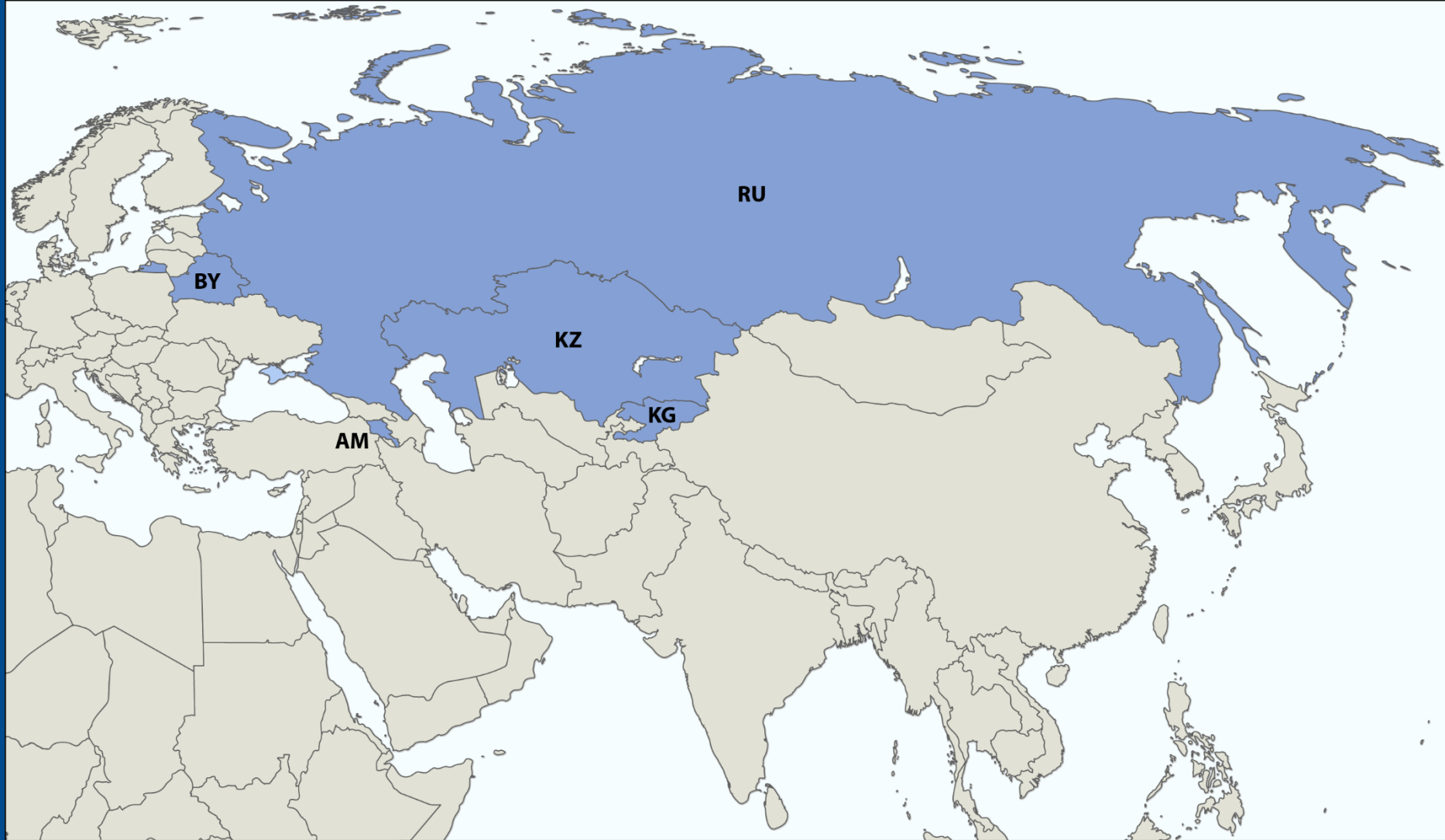
Zdroj: ČSÚ, 2017

Komoditní struktura obchodu s Ruskem

Kód zboží SITC	Název zboží	ČESKÝ VÝVOZ	ČESKÝ DOVOZ	ČESKÝ VÝVOZ	ČESKÝ DOVOZ
		2015 (tis. CZK)	2015 (tis. CZK)	2016 (tis. CZK)	2016 (tis. CZK)
0	Potraviny a živá zvířata	1 576 307	241 855	1 741 852	304 571
1	Nápoje a tabák	378 264	82 501	404 136	83 021
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	661 391	4 288 045	637 867	3 623 941
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	174 208	75 815 263	166 914	56 639 823
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	5 348	22 123	4 998	16 703
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	8 219 779	4 560 973	7 358 839	3 651 300
6	Tržní výrobky tříděné hlavně dle materiálu	9 617 543	10 915 351	8 993 857	11 999 875
7	Stroje a dopravní prostředky	49 265 103	6 266 554	46 204 416	5 858 144
8	Průmyslové spotřební zboží	8 913 682	1 522 500	9 668 513	1 645 405

Zdroj: ČSÚ, 2017

Eurasijská ekonomická unie (EEU)

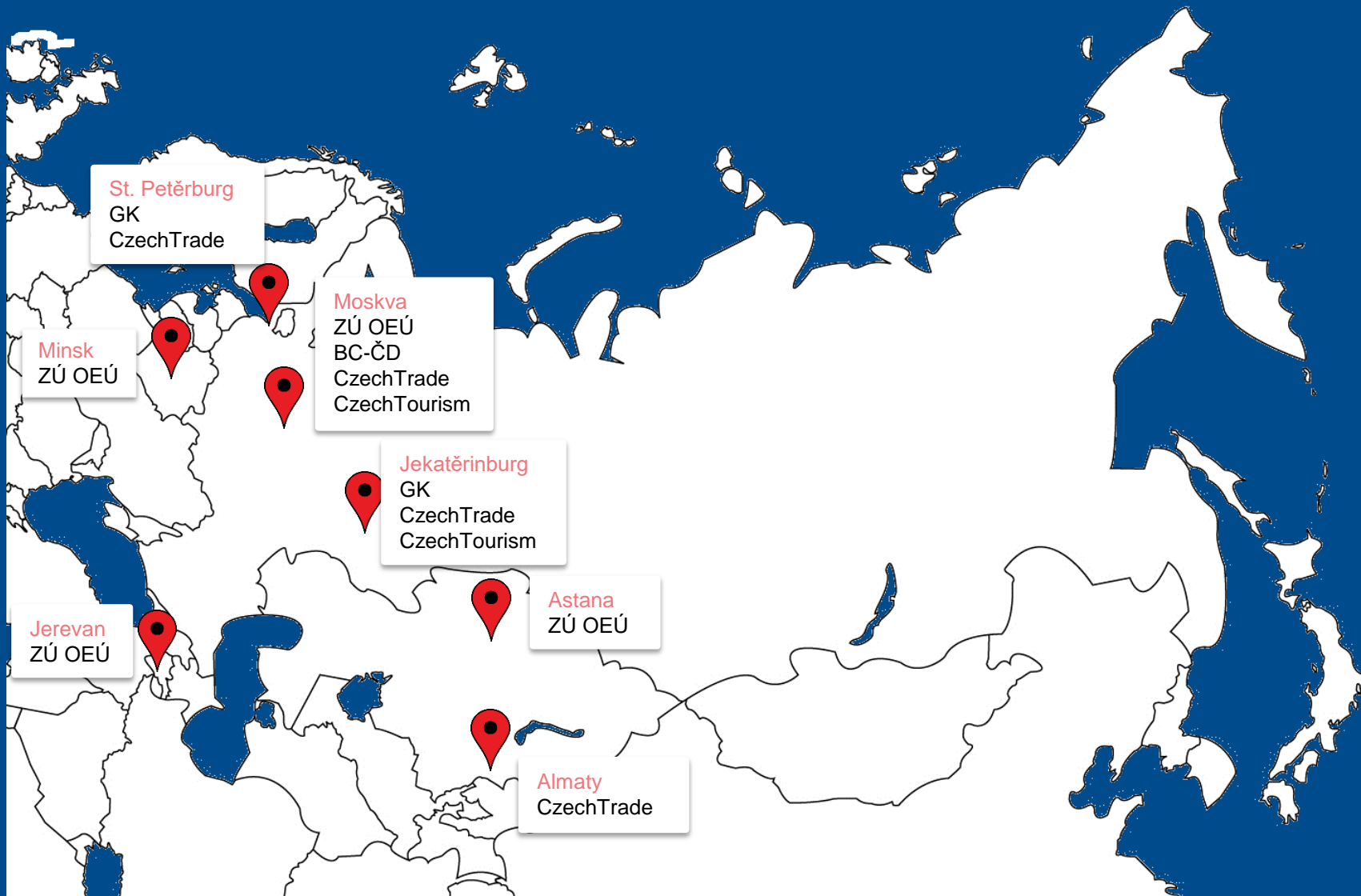
Václav LídI

v předložce) Odpor zahraničně ekonomických politik I

MPO ČR

Минпромторг Чешской Республики

České zastoupení v zemích EEU

Meziregionální spolupráce s EEU

KRAJ	STÁT	REGION	VZNIK	POSLEDNÍ AKT.	AKTIVNÍ	PODNIK.
Hlavní město Praha	RUS	Sankt Petěrburg	1991	2014	ne	ne
	RUS	Moskva	2000	2014	ne	ne
Jihočeský	RUS	Sverdlovská obl.	2013	7_2016	ano	ano
Jihomoravský	RUS	Chanty-Mansijský AO	2008	11_2016	ano	ano
	RUS	Leningradská obl.	2003	1_2016	ano	ano
	RUS	Nižegorodská obl.	2001	11_2016	ano	ne
	RUS	Rep. Tatarstán	2014	8_2016	ano	ano
Karlovarský	AM	Vajocdzorská obl.	2014	1_2014	ano	ano
	KZ	Akmolinský kraj	2012	10_2012	ano	ano
	RUS	Irkutsk	2010	4_2016	ano	ne
	RUS	Moskva	2006	8_2013	ano	ano
Kraj Vysočina	BY	Minská obl.	2014	3_2016	ano	ano
Královéhradecký	AM	Tavušský region	2015	6_2015	ano	ne
Liberecký	RUS	Orenburská obl.	2007	10_2013	ano	ano
Moravskoslezský	AM	Armavirský region	2014	9_2014	ano	ano
	KZ	Západokazašská obl.	2010	6_2016	ano	ano
	RUS	Vologodská obl.	2005	4_2016	ano	ano
Olomoucký	RUS	Kostromská obl.	2004	6_2016	ano	ano
Plzeňský	KZ	Východokazašská obl.	2012	9_2014	ano	ano
Středočeský	BY	Grodněnská obl.	2016	6_2016	ano	ano
	RUS	Astrachaňská obl.	2012	2012	ne	ano
	RUS	Moskevská obl.	2005	2010	ne	ne
Ústecký	BY	Mogilevská obl.	2015	4_2016	ano	ano
	RUS	Vladimírská obl.	2011	2_2016	ne	ne
Zlínský	RUS	Jaroslavská obl.	2012	11_2016	ano	ano
	RUS	Samarská obl.	2003	4_2017	ano	ano

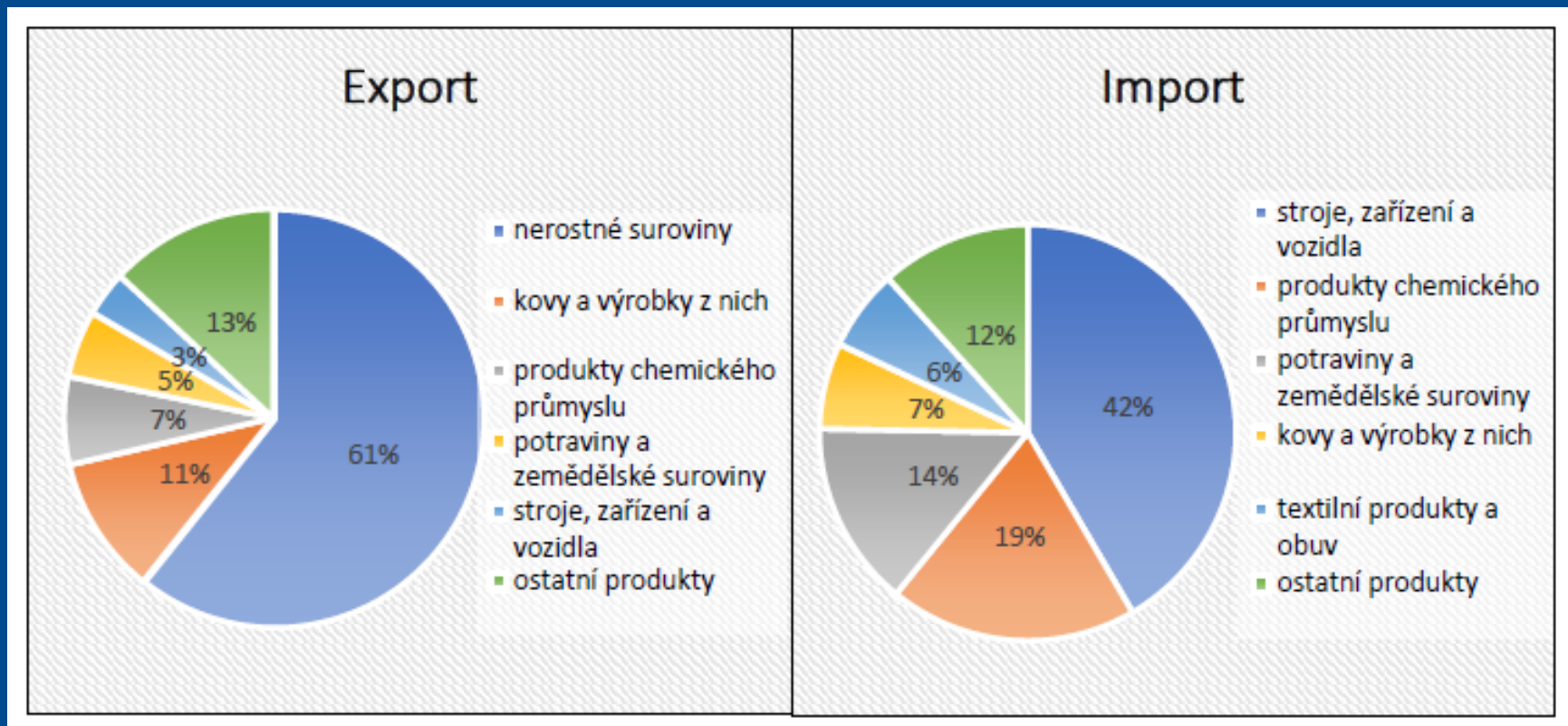
Zdroj: MPO, 2017

Socioekonomické indikátory EEU - 2015

Indikátor	Arménie	Bělorusko	Kazachstán	Kyrgyzstán	Ruská federace
Nominální HDP (mld. \$)	10,5	54,6	184,4	6,6	1 331,2
Nominální HDP na obyvatele (\$)	3 489,1	5 754,6	10 510,0	1 103,2	9 092,6
Růst HDP (%)	3,0	-3,9	1,2	3,5	-3,7
Populace (mil.)	3,0	9,5	17,5	6,0	144,1
Dovoz (% z HDP)	42,0	59,8	24,7	72,2	21,2
Vývoz (% z HDP)	29,8	60,0	28,5	36,2	29,5

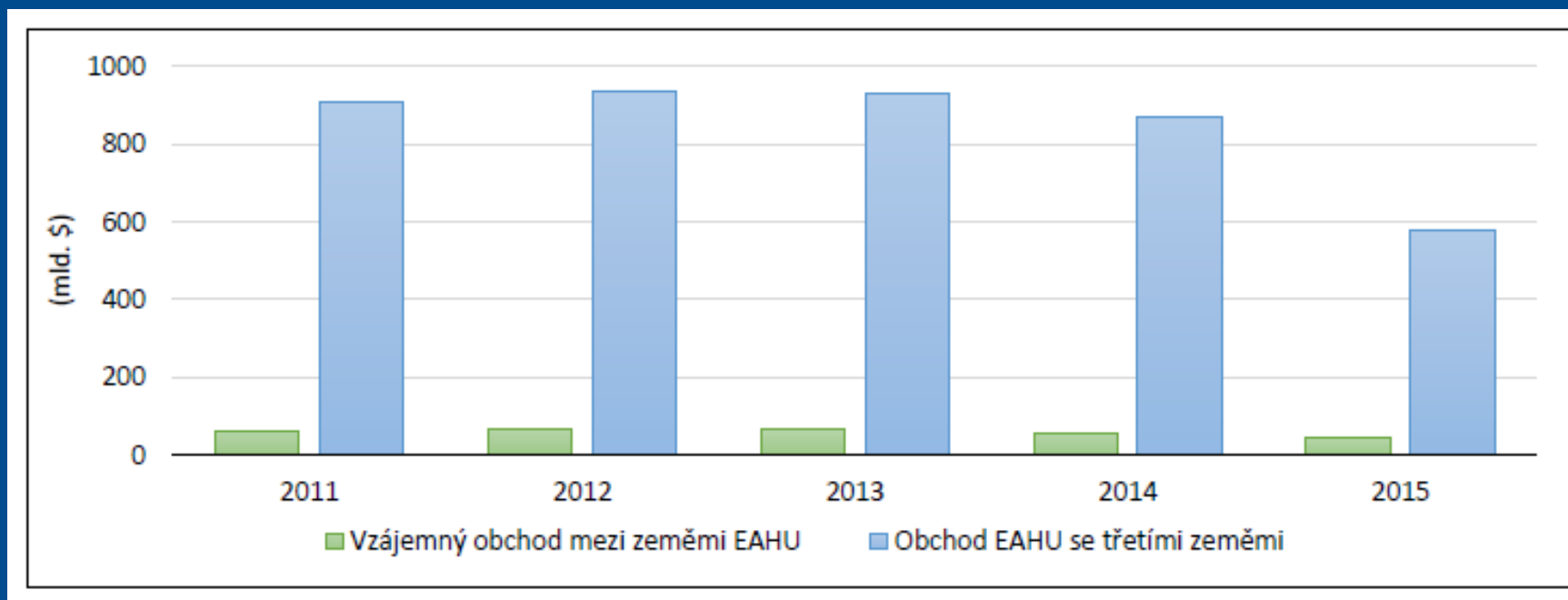
Zdroj: World Bank, 2017

Export a import EEU v 1. pol.2016

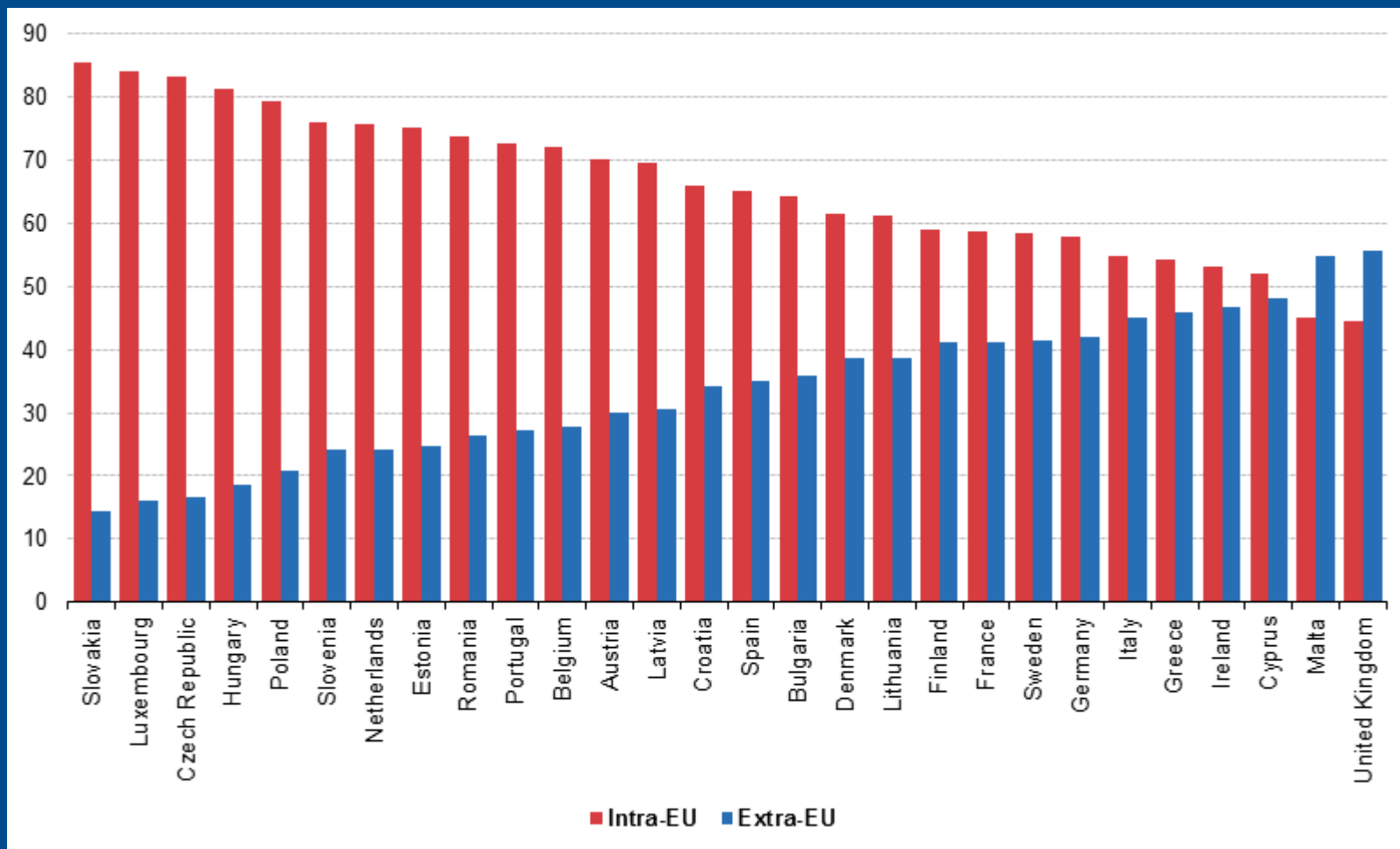
Zdroj: Eurasian Commission, 2017

Zahraniční a vzájemný obchod EEU

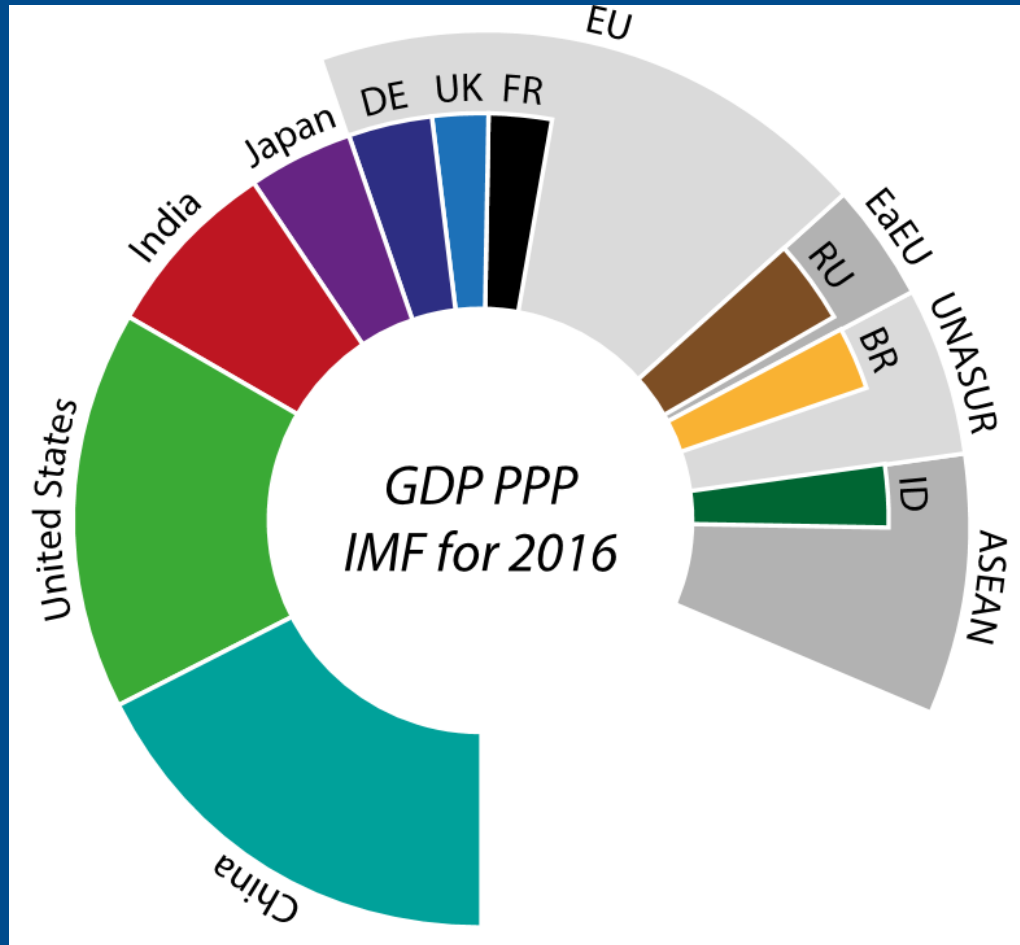
Zdroj: Eurasian Commission, 2017

Zahraniční a vzájemný obchod EU - 2015

Zdroj: Eurostat, 2015

Pozice EEU ve světové ekonomice a Ruska v EEU (HDP)

Zdroj: IMF, 2017

Přehled aktivit MPO v roce 2017

- ➔ 3 - MVK s Kazachstánem
 - ➔ 4 - podnikatelská mise MPO a KSNS do Běloruska
 - ➔ 5 - česko-kyrgyzské obchodní fórum
 - ➔ 5 - MVK s Běloruskem
 - ➔ 5 - podnikatelská mise MPO a Zlínského kraje do Samarské obl.
 - ➔ 5 - MVK s Ruskou federací
 - ➔ 6 - setkání s představiteli vlády Moskvy
 - ➔ 7 - INNOPROM a SPS se Sverdlovskou obl.
 - ➔ 8 - EXPO Astana
 - ➔ 9 - MVK s Arménií
 - ➔ 9 - MVK s Moldavskem
 - ➔ 9 - SPS s Tatarstánem
 - ➔ 10 - Uljanovská obl.
 - ➔ 10 - MSV Brno – BD RU, BD UA, BD BY
 - ➔ 11 – SPS s Vládou Petrohradu
- ➔ Oživení činnosti pracovních skupin s Leningradskou obl., Baškortostánem, první zasedání pracovní skupiny s Uljanovskou oblastí, dokončení jednání o memorandu o spolupráci s Čeljabinskou oblastí.
- ➔ Podpora nebo podíl na aktivitách organizovaných jinými subjekty v ČR nebo v RF.

Současné trendy

- ➔ Integrace, mezinárodní spolupráce (EEU+EU+ŠOS+One Belt, One Road)
- ➔ Modernizace ekonomiky pomocí lokalizace (ideálně s postupnou spoluprací na třetích trzích vzhledem k malému významu vnitřního trhu EEU)
- ➔ Regionální přístup
- ➔ Diverzifikace zdrojů i odbytíšť
- ➔ Diverzifikace ekonomických center (multipolarita)
- ➔ Různá dynamika ekonomického rozvoje/vývoje zemí SNS

Celkové výsledky českého exportu 2016

- ➔ Hodnota českého exportu 2016 dosáhla výše cca 4 bilionů CZK.
 - ➔ Meziroční nárůst +2,3 %.
 - ➔ Podíl export do zemí EU – 83,6 %.
 - ➔ Podíl SRN – 32,4 %.
-
- ➔ Nedostatečná diverzifikace.
 - ➔ Aktualizace Exportní strategie 2012 – 2020 v listopadu 2016.

Děkuji Vám za pozornost!

→ Václav LídI

Odbor zahraničně ekonomických politik I
Ministerstvo průmyslu a obchodu

→ tel.: 224 852 834

→ email: lidl@mpo.cz

